

Algemene politieke beschouwingen op het jaar 2024

Geachte voorzitter, leden van de raad, persvertegenwoordigers, ambtelijke organisatie, iedereen die via de stream meekijkt, maar bovenal geachte inwoners van Oude IJsselstreek.

“Als je bezig bent met overleven, leef je onvrij”

Deze algemene beschouwing wil ik eerst beginnen met het uitzoomen van Oude IJsselstreek. Er is momenteel veel gaande in de wereld, wat ons ook hier raakt. Daarom wil ik stilstaan bij de escalatie in Israël en Palestina, de oorlog in Oekraïne en Sudan. We hebben aardbevingen en overstromingen gezien in Azië en Afrika en extreme weersomstandigheden in Europa. We leven mee met de slachtoffers. Al dit leed en de discussies daar omheen leidt tot veel zorgen en maatschappelijk onrust, ook in Oude IJsselstreek.

Voorzitter, politiek is keuzes maken. Vanavond en aanstaande donderdagavond bespreken we hier onze Begroting. In een tijd dat de aandacht vooral lijkt uit te gaan naar 22 november. Op die dag mogen alle Nederlanders van 18 jaar en ouder weer naar de stembus om 150 nieuwe Tweede Kamerleden te kiezen. En ja, het zal uitmaken wat voor een kabinet er uiteindelijk komt. Dat betekent ook iets voor onze gemeente. Ik kan hier natuurlijk grote vergezichten schetsen van hoe Nederland eerlijker, socialer en groener kan worden, maar ik denk dat er genoeg partijen zijn die dat anders zien. Dat debat moet de komende drie weken maar elders worden gevoerd.

Waar we elkaar in elk geval in kunnen vinden, is dat het merendeel van de fracties dat hier vanavond aanwezig is, vindt dat er meer geld naar de gemeenten moet. Er zijn steeds meer taken richting de gemeenten gegaan, maar er is niet meer geld bijgekomen. Daarbij bevindt Nederland zich in een milde recessie, zijn dagelijkse boodschappen duurder en komen er meer mensen terecht in armoede. Verder kennen we nog steeds een enorm tekort aan betaalbare

woningen en komt er extra druk op ons energienet. Tegelijkertijd is er een tekort aan menskracht en materialen. Kortom, het piept en het kraakt.

Dus gemeenten, ook de onze, staan voor een lastige opgave. We moeten méér doen, met minder middelen. Maar het is ook weer niet zo dat we niets kunnen veranderen. Want hoewel we moeten blijven aandringen op voldoende financiering vanuit het Rijk, mogen en kunnen we onszelf niet ontslaan van het feit dat we binnen de huidige middelen keuzes moeten maken. Vanavond en aanstaande donderdagavond komen alle fracties, vanuit hun idealen, met voorstellen hoe het anders en beter kan. Wat PRO! betreft zou de focus moeten liggen op inwoners die het zelf niet meer redden.

Investeren in de gemeente, haar inwoners en hun toekomst; juist op momenten dat veel onzeker is. En die tijden worden steeds meer onzeker. De onzekerheid die dat met zich meebrengt was en is groot. Afgelopen winter een energiecrisis, die voor veel mensen een klap was voor hun bestaanszekerheid. Vluchtelingen die opvang nodig hebben. En de woningnood en de klimaatcrisis, waarmee we geen dag langer kunnen wachten om die aan te pakken. En we zien in onze eigen gemeente grote ongelijkheid. In besteedbaar vermogen, in inkomen. En daarmee in vrijheid, want als je bezig bent met overleven, leef je onvrij. Onvrij om je eigen keuzes te maken, onvrij om te kiezen waar je echt gelukkig van wordt, onvrij om te dromen over je toekomst.

Bestaanszekerheid

Bestaanszekerheid is het woord van het jaar 2023. Twaalf jaar met vier kabinetten Rutte hebben de bestaanszekerheid ondermijnd. Het wantrouwen richting de burgers en een soms ongekend harde aanpak van zgn. fraudeurs hebben het vertrouwen van de burgers in de overheid ernstig geschaad. We weten allemaal welke ellende de toeslagenaffaire onder inwoners van ons land heeft veroorzaakt. Alleen al in onze gemeente zijn 58 gezinnen met meer dan 100 kinderen hier de dupe van geworden. PRO! blijft hameren op steun en hulp voor deze gezinnen. En hoewel we er alles aan doen om iedereen mee te laten doen, is het moeilijk om tegen wantrouwen en vooringenomen standpunten onze goede bedoelingen uit te leggen. Vertrouwen komt te voet, maar gaat te paard. Communicatie is hier de sleutel, maar ook op tijd communiceren is een veel gehoorde klacht. Dat blijkt in de praktijk moeilijk en de geluiden “We voelen ons niet gehoord” blijven bij ons binnenkomen. Vanuit de gemeente wordt er veel gedaan aan heldere taal. We vragen het college in het komende jaar nog

meer aandacht te geven aan tijdige communicatie met inwoners. Gaat het college dit ook doen?

Minimabeleid

Ook is het belangrijk om onze inwoners een ruimhartige minimabeleid te gunnen. Financiële zorgen leiden tot erg veel stress. Voldoende financiële middelen zijn nodig om in het dagelijks leven mee te kunnen doen, zo nodig met ondersteuning van de gemeente. Vereenvoudigen van de regelingen en voldoende ondersteuning is geboden. Maar ook hier is duidelijke taal geboden, zodat mensen geen risico lopen en het geld niet terug hoeven te betalen. Portefeuillehouder Haverdil heeft voor de zomervakantie aangegeven dat het minimabeleid zal worden hervormd. Zijn onze wensen voor wat betreft minimaregelingen daarin opgenomen en dan met name de Maatschappelijke Bijdrageregeling, waarin ook financiële ondersteuning voor kinderen die in armoede leven is opgenomen? Wat betreft PRO! past een ruimhartig minimabeleid in het karakter van Oude IJsselstreek, een gemeente waar we naar elkaar omkijken. Voorzitter, iemand die zelf onder het bestaansminimum heeft geleefd, sprak de volgende zin uit die mij brak: 'Halverwege de maand zag ik de bodem van zowel de portemonnee als van de diepvries. Beide waren leeg...'

Toegankelijkheid-minimaregelingen

Voor veel mensen, ouderen, laaggeletterden, maar ook mensen die niet voldoende digitaal vaardig zijn (11% van de Nederlanders tussen 16 en 65 jaar!), is het moeilijk, zo niet onmogelijk, om een aanvraag voor minimaregelingen in te dienen. PRO! is van mening dat die toegankelijkheid op eenvoudige manier opgelost kan worden en we dienen daartoe straks een motie in. Voorzitter, de filosoof John Rawls heeft ooit geschreven, en ik parafraseer:

“Het is een feit dat mensen geboren worden in verschillende sociale klassen. Wat rechtvaardig is, wordt bepaald door de manier waarop overheden omgaan met die verschillen”. Als lokale overheid hebben we – met andere woorden - de taak rechtvaardig met de welvaartsverdeling om te gaan. Laten we samen zorgen dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen.

Personeel

Voorzitter, PRO! is trots op Oude IJsselstreek. Iedereen telt mee en dankzij hardwerkende ambtenaren gebeuren er veel prachtige dingen. De afgelopen jaren is er ook veel werk gaan zitten in het beter leesbaar maken van de begroting. Complimenten voor de merkbare verbeteringen. De arbeidsmarkt of

liever gezegd de krapte op de arbeidsmarkt blijft ons als gemeente parten spelen. Goed personeel vinden is een heidense klus. Toch is een compliment aan onze ambtenaren op zijn plek, want wij ervaren dat iedereen er alles aan doet om het gemeentelijk beleid toch zo goed mogelijk uit te voeren. Voor de mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt vragen wij om toch vooral in te zetten op een individuele benadering met meer maatwerk. Hoe denkt de portefeuillehouder hierover?

Onderwijs

Dan het onderwerp onderwijs voorzitter. Om (leer)achterstanden, opgelopen als gevolg van de coronacrisis, weg te werken is door het Rijk geld beschikbaar gesteld, het zogenoemde NPO-budget. Ik begreep dat het beschikbaar gestelde budget voor een langere termijn ter besteding is gesteld. Dat is met twee jaren verlengd, zodat de middelen ook in de jaren 2024 en 2025 beschikbaar zijn. De eerste resultaten waren positief, maar er zou nog een (tussentijdse) evaluatie volgen. De evaluatie, samen met de scholen en de VVE organisaties, is zeker nodig voor de vraag of dit een vervolg moet en kan krijgen. Kan het college aangeven wanneer we een (tussen-)evaluatie tegemoet kunnen zien?

Groen

Ten slotte vindt PRO!, maar dat is geen nieuws, dat groen en handhaving op groen in onze gemeente een betere plek verdient, maar daar komen we ongetwijfeld in de reguliere commissie- en raadsvergaderingen van komend jaar op terug en zullen we aandacht blijven houden voor het Biodiversiteitsplan en de Visie op landschap, natuur en groene kernen.